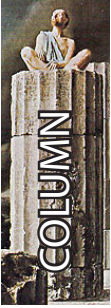

COLLECTIES

NMV-leden die zich serieus met paddenstoelen bezighouden, zullen van bijzondere vondsten wel eens een collectie aangelegd hebben, d.w.z. een aantal paddenstoelen gedroogd en goed opgeborgen, bij voorkeur voorzien van een behoorlijke beschrijving. Als je deze handelingen maar vaak genoeg uitvoert, krijg je vanzelf een herbarium. Behalve administratieve rompslomp vraagt een herbarium ook een veilige opslag die bescherming biedt tegen insectenvraat en calamiteiten, zoals waterschade. Dat laatste overkwam ooit mij toen ik, door een lek in het dak, een aantal schoendozen aantrof met geheel doorweekte enveloppen. Met een mengeling van opluchting en spijt heb ik de hele handel in de kliko gegooit. Die opluchting is een gevolg van het feit dat als je maar lang genoeg paddenstoelen zoekt, een herbarium je boven je hoofd dreigt te groeien. Afgelopen jaar heb ik 44 keer materiaal bewaard. De paar voorgaande jaren aanmerkelijk minder, maar als je een laag gemiddelde van dertig aanhoudt, kom je na dertig jaar toch makkelijk aan 900 collecties.

In de pauze van de laatstgehouden ALV deed ik een kleine rondvraag naar de grootte van iemands herbarium. Dat varieerde van dik over de 200 tot zeker duizend convoluten. Dat laatste getal noemde ook korstjeskenner Bernhard de Vries toen ik hem er naar vroeg. Recent zijn al zijn collecties naar Naturalis gegaan. Het heeft Bernhard een jaar gekost om dit materiaal zodanig klaar te maken dat het geschikt was om op te nemen in het Nationaal Herbarium in Leiden. Ook Ger van Zanen is lang bezig geweest om zijn herbarium - met veel vondsten uit het jarenlange onderzoek in Flevoland - geleidelijk over te dragen aan Leiden. Maar bij zijn dood in 2015 werden in zijn huis nog heel veel collecties aangetroffen waar Ger nog niet aan toe gekomen was. Dit deel van het herbarium voldeed niet aan de eis die Naturalis stelt, namelijk dat - om voor opname in aanmerking te komen - herbariummateriaal voorzien moet zijn van een uitgebreide beschrijving in een voorgeschreven formaat. De preciese gang van zaken is nog onduidelijk, maar feit is dat er in het fraaie Herbarium Frisicum te Wolvega toch een herbarium van Ger van Zanen is ondergebracht, bestaande uit honderden collecties met aparte beschrijvingen in multomappen.

Voor mij is dit een soort waarschuwing, want al mijn aantekeningen van vondsten staan in aparte opschriftboekjes, weliswaar op datum, maar echt toegankelijk kan je dit systeem niet noemen. Het zal me heel wat winters kosten om mijn herbarium Leiden-proof te maken. En heb ik daar echt zin in nu de aanwas van collecties mogelijk alleen maar groter wordt? Want bij de validatiecriteria in de nieuwe Standaardlijst staat achter veel zeldzame soorten een C - ten teken dat van zo'n soort materiaal bewaard moet worden. Zonder zo'n collectie worden waarnemingen van deze soorten in het nieuwe invoerprogramma niet meer geaccepteerd. Ik hoorde nu al van verschillende mensen die een zeer zeldzame soort maar niet hebben opgeven, omdat er niets bewaard was of omdat ze geen zin hadden in het gedoe. Het is natuurlijk belangrijk dat het gegevensbestand betrouwbaarder wordt, maar een dergelijk bijeffect kan de bedoeling niet zijn. Het zal dus een kunst zijn om ook in de toekomst het grote plezier van paddenstoelen zoeken te combineren met een zo wetenschappelijk mogelijke aanpak. De levenswijsheid 'Strengere regels, soepele toepassing' kan daarbij helpen.

(Meer over dit onderwerp in 'Karteringsnieuws 3' op pag. 95)

door Rob Chrispijn

